

ТІТАРЕНКО ДІАНА СЕРГІЇВНА, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології, лейтенант служби цивільного захисту.

ЗНАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ РЯТУВАЛЬНИКАМИ МНС

В статті знайшли своє відображення отримані результати опитування працівників аварійно-рятувальної служби МНС України щодо існуючих у них уявлень про особливості дитячої психології та основ взаємодії з дитиною в умовах надзвичайної ситуації.

Під час проведення опитування працівникам рятувальної служби МНС було запропоновано відповісти на ряд запитань що стосуються психологічних особливостей дітей. Хочемо зазначити, що серед опитувальної групи фахівців були представники різних вікових категорій (від 23 до 56 років). Розглянемо результати їх відповідей на деякі з них більш детально:

Значний відсоток рятувальників (92,9 %) зазначив, що «внутрішній світ» дитини відрізняється від дорослої особистості. Але, нажаль, серед відповідей працівників рятувальної служби не було чіткості у сформованому образі основних відмінностей. Найпоширенішими відповідями, які пролунали серед рятувальників були наступні: діти менше знають про оточуючий світ; вони більш наївні, не розпізнають правди та брехні; їх уявлення та сприйняття світу мають казковий характер; дитина має специфічне уявлення про норми моралі тощо. Отже, рятувальники знають, що діти сприймають оточуючий світ інакше, але не знають як саме.

На запитання про особливості сприйняття часу дитиною майже половина працівників (це 57,1 % від усієї групи опитуваних) відповіли, що діти не так,

як дорослі сприймають хід часу. Казали, що діти більш схильні прискорювати хід подій, хоча в деяких життєвих ситуаціях вони не помічають його.

На запитання, що пов'язане зі сприйняттям розмірів об'єктів дитиною, майже всі працівники аварійно-рятувальної служби (а точніше 92,9 % від усієї групи опитуваних) відповідали, що діти схильні змінювати розміри. Вони вважають, що малеча схильна значно збільшувати розміри об'єктів, предметів, відстані тощо. Але, нажаль, рятувальники не змогли побудувати чіткий алгоритм дій та обрати певний стиль взаємодії з дитиною, яка самотійно надає інформацію щодо її розташування.

Значна кількість рятувальників 71,4 % опитуваних вважають, що дитина у надзвичайній ситуації погодиться співпрацювати з ними і для цього не знадобиться прикладати зусиль.

Всі 100 % опитаних рятувальників вважають, що необхідна спеціальна програма для роботи з дитиною у НС. Це відноситься як для профілактики виникнення техногенних катастроф (це на їх думку можуть бути якісь лекції, розроблені для різних вікових категорій, практичні заняття, як поводити себе у різних надзвичайних ситуаціях тощо) так і при безпосередній роботі з дитиною у надзвичайній ситуації. Нажаль вони не запропонували ніяких так названих спеціальних програм, як саме можна взаємодіяти з дитиною, що б додатково її не нанести психологічних травм.

Таким чином, можна відзначити, що рятувальники досить мало знають про особливості дитячої психіки. Тому, на нашу думку, актуальним у підготовки працівників аварійно-рятувальної служби МНС України будуть питання щодо взаємодії з постраждалими різних вікових категорій.